Skýrsla

um

Sudur-Amtsins Húss- og Bú-stjórnar félags athafnir, ástand og fjárhag til September mánadar 1844.

Reykjavik
1844.

Með „auglýsingu" þeirri, sem eg haustið sem leið samdi, og sem þá var prentuð og úthlutuð í Suður-Umdæminu, hefir almenningur fengið ávísun um það, sem áhrærði Suður-Amtsins Húss- og Bú-stjórnar félags hægi, fram í September mánuð 1843; Hafa síðan 2 mót haldin verið í félagi þessu, nefnilega: 29da Janúarí og 5ta Júlii sem seinastir liðu, og skal hér með fáum orðum á það drepið, sem á þeim fram fór.

Á mótinu 29da Janúarí þ. á., var framlagður reikningur Gjaldkérans, fyrir árið sem leið, og var hann áður gagnskoðaður af tveimur þartil af Aukafor-seta kjörnum félagsmönnum, kaupmönnunum Sigurði Sivertsen og Þorsteini Johnsen, hvörjir ekkért höfðu að reikningnum fundið. Helstu atriði reikningsins, hvað inn- og út-gjöld snertir, vóru þessi:

Inngjøld:

1) Eptirstøðvar frá 1842:
   - vaxtafé . 2425 rbd „ sk.
   - í peníngum 122 — 70 —
   - ógoldin tilløg 206 — 48 — 2754 rbd. 22 sk.

2) Ársgjøld medlima . . . 103 — 48 —
3) Vextir af fastasjóð . . 94 — 61 —
4) Aukagjafir medlima . . 23 — „ —
5) fyrir seldar hjólbørur . . 26 — 80 —
6) — — bækur . . 10 — 48 —
7) fyrirfram goldin tilløg . . 19 — „ —

Tilsamans 3031 — 67 —

Utgjøld:

1) úthlutuð verdlaun og gjafir 96 rbd.[1] „ sk.
2) Prentun og band á Búnaðarr. 1 B. 2 D. . 138 — 56 —
3) ófáanlegt af skuldum . 6 — „ —
4) Eptirstøðvar:
   - á vøxtum . 2525 rbd. „ sk.
   - í peníngum 33 — 11 —
   - ógoldin tilløg 233 — „ — 2791 rbd. 11 sk.

Tilsamans 3031 — 67 —

---

[1]) Hvørjir að hlutu þessi verdlaun og gjafir má sjá í Búnaðarrit. 1 B. 2 D. bls. 129—136. og í auglýsíngu þeirri, sem upphaflega er getið.

Alla eldri reikninga félagsins er ad finna í þess Búnadarrita safni, í 1tu og 2ari deild. Má af ágripi þessu, med samanburdi vid ena eldri reikninga, sjá, ad bædi fara árstillög smámsaman minkandi, og lika aukast smátt og smátt fyrr lofud, en ógoldin tillög til félagsins. Hid fyrra kémur af því, ad nokkrir þeir, sem heitid höfdu árlegu tillagi, hafa leyst höndur sínar vid félagid, med því ad géfa því samtals 10 rbd., sumir lángt þar yfir, og eru því lausir allra tillaga framvegis, fremur enn sjálfir vilja.[1] Þessir eru 20 tals; Sumir deya, eda flytja sig á adrar stödvar, eda og segja sig frá frékari tillögum; hitt ed sídara sýnir, ad sumir þeir sem enn teljast félagslimir, ekki fylli árlega loford sitt vid félagid, og má þad helst vera af því, ad efni þeirra ekki leyfi þad, sem gódur vilji þeirra heimtar. Medlimir félagsins eru, ad því leiti mér, nú sem stendur er kunnugt, þessir:

I. í Árness sýslu.

	lofad árstillag rd.	ß
1. Árni Magnússon á Stóraármóti .	"	"
2. Bjarni Bjarnason Bóndi Gardbæ .	"	"
3 —— Símonarson Hreppst. Laugardælum.	1	"
4. Björn Jónsson Prestur Torfastödum, félags fulltrúi	1	"
5. Einar Hannesson Spítalsh. Kaldadarnesi.	"	"
6. —— Haflidason Bóndi Helgastödum.	"	"
7. Eiríkur Helgason Hreppst. Kampholti.	1	"
8. —— Jónsson Bóndi Skálholti . .	1	"
9. Eiólfur Bjarnarson Hreppst. Þorlákshöfn	"	"
10. —— Bjarnason Bóndi Efrigröf .	"	"
11. —— Þorvaldsson Bóndi Árbæ .	"	"
á sídunni	4	"

[1]) Sjá Búnadarr. 1 B. 2 D. bls. 127.

	lofad árstill.	
	ℛ	ß
hinsvegar	4	"
12. Erlendur Þorleifss. Bóndi Bemóðsstøðum.	1	"
13. Gísli Eiúlfsson Hreppst. Krøggúlfsstøðum.	"	"
14. Grímur Jónsson Stúdent Hreppstjóri Skipholti	1	"
15. Gudmundur Eiríksson Bóndi Haukadal.	1	"
16. —— Gudmundarson Hreppst. Brædratúngu	"	"
17. —— Jónsson Dbrm. samastadar .	"	"
18. —— Torfason Prestur Kálfhaga .	1	"
19. —— Vigfússon Prestur Stóranúpi .	1	"
20. Gunnar Einarsson Bóndi Laugardalshólum	1	"
21. Jakob Arnason Prófastur Gaulverjabæ.	"	"
22. Jón Bachmann Prestur Klausturhólum.	1	"
23. —— Einarsson Hreppst. Kópsvatni.	1	"
24. —— Matthiasson Prestur Arnarbæli.	"	"
25. —— Steingrímsson Prestur Hruna.	1	"
26. Magnús Jónsson Hreppst. Laugarvatni	1	"
27. Ofeigur Vigfússon Hreppst. Fjalli .	"	"
28. Olafur Helgason f. Hreppst. Skálholti.	1	"
29. Páll Gudmundarson Hreppst. Gýgjarhóli.	1	"
30. Herra P. Melsted Kammerr. Sýslumad. R. af Dbr. fél. fulltrúi	"	"
31. Páll Melsted Candidat Hjálmholti .	2	"
32. S. G. Thorarensen Prestur Hraungérdi.	"	"
33. Sigurdur Sivertsen Stúd. Stórahrauni.	"	"
34. Snorri Sveinbjarnarson Bóndi Laugum.	1	"
35. Þorlákur Stephánsson Bóndi Nedradal.	1	"
36. Þorleifur Kolbeinsson Hrpst. Stóru Háeyri.	"	"
á sídunni	20	"

	lofad árgitll.	
	rd	ß
hinsvegar	20	"
37. Þorvardur Jónsson f. Hreppst. Svidugørdum	"	"
II. í Borgarfjardar sýslu.		
38. Bjarni Helgason Bóndi Heynesi. . .	2	"
39. Einar Bjarnason Bóndi Litlufelsøxl.	1	"
40. Gísli Gíslason Bóndi Sydraparti .	1	"
41. Gudmundur Jónsson Bóndi Teigakoti.	1	"
42. Haldór Einarsen Sýslumadur Høfn.	"	"
43. Hannes St. Stephensen Prófastur félags fulltrúi.	"	"
44. Jakob Finnbogason Prestur Melum. félags fulltrúi.	1	"
45. Jón Arason Hreppst. Midteigi . .	"	"
46. —— Haldórsson Bóndi Leirárgørdum.	1	"
47. — Pétursson Hreppstjóri Hvítanesi.	1	"
48. Jørgen Magnússon Bóndi Elinarhøfda.	1	"
49. Kaprasius Finsson Bóndi Midvogi.	1	"
50. Magnús Sigurdarson f. Hreppst. Lambhúsum	1	48
51. Narfi Olafsson f. Hreppst. Ósi .	1	"
52. Nikulaus Gottskálksson Bóndi Márstødum	1	"
53. Olafur E. Hjaltested Prestur Saurbæ.	1	"
54. — Hermannsson Bóndi Snartastødum.	2	"
55. Oddur Jónsson Hreppst. Reykjum. .	1	"
III. í Gullbringu sýslu.		
56. Arni Einarsson Hreppst. Midhúsum.	1	
á sídunni	38	48

	lofad árstill.	
	rd	ß
hinsvegar	38	48
57. Ásgrímur Sigurdarson vefari Bolafæti.	″	″
58. Bjarni Magnússon Bóndi Ytri Nordvík.	″	″
59. Einar Jónss. Hreppst. Járngérdarstødum.	″	″
60. Eiúlfur Pétursson Bóndi Nýabæ .	″	″
61. Erlendur Magnússon Smidur Ytri Nordvík	″	″
62. Geir J. Bachmann Prestur Stad .	1	″
63. Gudmundur Brandsson Hreppstjóri, Landakoti	″	″
64. —— Petersen Kaupmadur Innri Nordvík	″	″
65. —— Magnússon Bóndi Móakoti.	″	″
66. —— Steinsson Bóndi Rádagérdi.	″	″
67. Hafslidi Markússon Stúdent Helgafelli.	″	″
68. Jón Danielsson Dbrm. Stóruvogum.	″	″
69. —— Hjørtsson Bóndi Hvaleyri. .	″	″
70. Herra J. Johnsen Lector R. af Dbr.	2	″
71. Jón Jónsson Hreppst. Ellidavatni .	″	″
72. —— Jónsson Hreppst. Hrauni .	″	″
73. —— Nordfjørd Bóndi Ytri Nordvík	″	″
74. —— Stephensen Hreppst. Korpúlfsstødum	″	″
75. —— Sæmundarson Bóndi Húsatóptum	″	″
76. —— Vestmann Prestur Móum .	″	″
77. Jørundur Olafsson f. Hreppst. Hlidi.	1	″
78. Kétill Jónsson Hreppst. Kyrkjuvogi.	″	″
79. Herra O. M. Stephensen Secretairi, fél. fulltrúi	″	″
á sídunni	42	48

	lofad árstill. rd	ß
hinsvegar	42	48
80. Pétur Gudmundarson Bóndi Eingey.	"	"
81. — Haldórsson Bóndi Bakkakoti.	"	"
82. — Jónsson Bóndi Ytrinordvík .	"	"
83. Sigurdur B. Sivertsen Prestur Utskálum.	"	"
84. Herra Stgr. Johnsen Biskup C. af Dbr. og Dbrm.	"	"
85. — Svb. Egilsen Adjúnct Dr. .	"	"
86. Þórdur Jónsson Dbrm. Bakka .	"	"
87. — Sveinbjørnsson Jústitiaríus R. af Dbr.	"	"
IV. í Reykjavíkur bæ.		
88. Einar Hákonsen Hattasmidur . . .	1	"
89. Grímur Bjarnason Bóndi . . .	"	"
90. Helgi G. Thórdarsen Dómkyrkjuprestur R. af Dbr. fél. Skrifari	"	"
91. Herra v. Hoppe Kammerh. Stiftamtmad. fél. forseti	"	"
92. Herra J. Jóhnsen Landsyfirréttar Assessor, fél. fulltrúi	"	"
93. Jón Snorrason Hreppst. . . .	1	"
94. Herra Jón Thorsteinsen Landlæknir Jústitzrád	"	"
95. J. G. Møller Apothekari . . .	"	"
96. Pétur Gudjohnsen Organisti, Skólakénnari, fél. Gjaldkéri	1	"
97. Sigurdur Sivertsen Kaupmadur . .	"	"
98. Stephán Gunløgsen Land- og Bæar-fógéti.	"	"
99. Th. H. Thomsen	"	"
á sídunni	45	48

		lofað árstill.	
		ꝛc	ß
	hinsvegar	45	48
100.	Þórður Guðmundsen Sýslumaður, Héraðsdómari	1	"
101.	Herra Þ. Jonassen Landsyfirréttar Assessor fél. fulltrúi	"	"
102.	Þorsteinn Bjarnason Løgregluþjón .	"	"
103.	—— Johnsen Kaupmaður	"	"

V. í Rángárvalla sýslu.

104.	Árni Árnason Bóndi Vestri Garðsauka.	1	"
105	Bergsteinn Sigurðarson Hreppst. Argilsstøðum	1	"
106.	Brinjúlfur Jónsson Bóndi Þíngskálum.	"	"
107.	Einar Sveinsson Bóndi Þorleifsstøðum.	1	"
108	—— Þorbjarnarson Hreppst. Sigluvík.	1	"
109.	Eiríkur Sveinsson Dbrm. Ási . .	1	"
110.	Eiúlfur Oddsson Bóndi Torfastøðum.	1	"
111.	Gísli Einars Candidat Selalæk .	"	"
112.	Guðmundur Oddsson Bóndi Gíslaholti.	1	"
113.	Jón Runólfsson Hreppst: Árbæ .	"	"
114.	—— Þorsteinsson Bóndi Berjanesi.	1	"
115.	Loptur Guðnason Bóndi Klasbarða.	1	"
116.	Magnús St. Stephensen Sýslum. fél. fulltrúi	"	"
117.	—— Torfason Prestur Eivindarhólum.	"	"
118.	Runólfur Jónsson Bóndi Bakkakoti.	1	"
119.	Skúli Thorarensen fjórðúngs læknir fél. fulltrúi	"	"
120.	Þorkéll Jónsson Bóndi Ljótastøðum.	1	"
	á síðunni	57	48

		lofad árstill. rd	ß
	hinsvegar	57	48

VI. í Skaptafells sýslu.

		lofad árstill. rd	ß
121.	Brynjúlfur Brynjúlfsson Bóndi Hvammi	1	"
122.	Eiríkur Jónsson Hreppst. Hlýd .	1	"
123.	Einar Einarsson Bóndi Eingigardi.	1	"
124.	—— Jóhannesarson Bóndi Þórirsholti	"	"
125.	—— Þórdarson Bóndi Skammadal.	1	"
126.	—— Þorsteinsson Bóndi Kéllíngardal	1	"
127.	—— —— Bóndi Fjósum . .	1	"
128.	Haflidi Olafsson Bóndi Reinir .	1	"
129.	Helgi Jónsson Heidi	1	"
130.	Jón Brynjúlfsson Bóndi Gøtum.	1	"
131.	— Gudmundsen Administrator. félags fulltrúi	1	"
132.	—— Sigurdarson Prestur Heidi .	1	"
133.	Magnús Einarss. Bóndi Orustustødum.	1	"
134.	Oddur Jónsson Bóndi Reinirsholti.	1	"
135.	Olafur Høgnason Hreppst. Pétursey.	1	"
136.	Runólfur Sverrisson Bóndi Maríubakka	1	"
137.	Sigurdur Sigurdarson Bóndi Breiduhlýd	1	"
138.	Stephán Stephánsson Prestur Felli fél. fulltrúi	"	"
139.	Vigfús Bótólfsson Hreppst. Fløgu.	1	"
140.	Þórdur Þórdarson Bóndi Skammadal.	1	"
141.	Þorleifur Þórdarson Bóndi Skagnesi.	1	"
142.	Þorkéll Jónsson Bóndi Medradal.	1	"
	á sídunni	77	48

		lofad árstill.	
		rd	ß
	hinsvegar	77	48
143.	Þorsteinn Þorsteinsson Hreppstjóri Sólheimum.	1	„
	VII. Erlendis.		
144.	Herra v. Bardenfleth (C. E.) Kammerherra, Stiftamtmadur R. af Dbr.	„	„
145.	Erichsen V. Cand. júris	„	„
146.	J. Hallgrímssen Candidat	1	„
147.	Knúdtzon P. C. Stórkaupmadur	„	„
148.	Leigh Brennúvínsbrennari	2	„
149.	Herra Magnúsen F. Leindarskjalavordur. R. af Dbr. Dbrm. Dr. Philos.	„	„
	á sídunni	81	48

Þeir í skrá þessari, sem ekki eru taldir til árgjalda, hafa ádur annadhvørt í einu lagi, eda smátt og smátt, géfid félaginu frá 10 rbd. til 50 rbd., og eru því félagslimir án frekari framlaga. Sídan fyrrnefndur reikningur var saminn og til þess nú er komid, eda á því sem lidid er af árinu 1844, hefir innstædi félagsins aukist um ~~225~~ 175 rbd., og er því nú ordinn ~~2750~~ 2700 rbd.

Á félagsmótinu 5ta Júlii sem seinast leid, vard sú breiting á fulltrúunum í Skaptafells og Rángárvalla sýslum ad Prófastur Síra Stephán Stephánsson á Felli var í Skaptafellssýslu kjørinn ad fulltrúa félagsins, í stadin fyrir Sýslumann M. Stephensen, sem fluttist þadan til Rángárvallasýslu, hvar hann aptur var kjørinn til sømu sýslana félagsins vegna, í

stadin fyrir sáluga Sýslumann Sverrissen, hvørs ein- stöku reglusemis og framkvæmda til félagsins hagsmuna þad maklega saknar. Organisti og Skólakénnari Pétur Gudjohnsen var til félagsins gjaldkéra kjørinn, af því Lands- og Bæar-fógéti Gunløgsen, sem í vor kom aptur frá Danmørku, ekki vildi á ný taka vid þessari sýslun sem hinn í Herra Gunløgsens fjærveru hafdi á hendi haft. Á ádurnefndum fundi bárust félaginu einnig sjálfrádar gjafir frá nokkrum innbúum Austur Skaptafellssýslu, og finnur þad sér skyldt, med verd- skuldadri heidrun og þakklæti, ad nefna hér nøfn þess- ara manna, sem vóru:

Prófastur Sira Þórarinn Erlendsson gaf	1 rbd.		sk.
— Páll Thorarensen . . .	1 —	„	—
Prestur Sira Bjørn Þorvaldsson. .	1 —	„	—
Hreppstjóri Stephán Eiríksson . .	1 —	„	—
Prestur Sira Jón Bergsson í 3 ár árlega	2 —	„	—
Haldór Bóndi Ketilsson á Valaseli .	„ —	48	—
Jón Hreppst. Sigurdarson Svínafelli	1 —	„	—
Hreppstjóri Sigurdur Sveinsson á Svín- hólum	„ —	48	—
Stephán Bóndi Jónsson á Hvammi.	„ —	24	—

Gjøf þessi, þó ei sé hún stærri enn þetta, er félaginu því kjærkomnari, sem hún vottar ad þessir heidursmenn, sem géfid hafa sjálfrádir, vidurkénna félagsins tilgáng þess verdan ad ad honum sé hlynt. Þá var þad ei sídur gledilegt fyrir félagid ad fá, á fundi þessum, vitneskju um, ad í Gnúpverjahrepp í Árnessýslu væri stofnsett jardabóta félag, þó einúngis fyrir þá sveit,

sem vera vill í samverkun og sambandi vid Sudur-Amtsins Húss- og Bústjórnar félag. Ekki eru félagsmenn þessir bundnir neinum árlegum tillögum í peníngum, heldur hafa þeir lofad ad láta innbyrdis hvør ødrum í té, 1 eda 2 dagsverk, til jardabóta, túngarda-hledslu, og þúfna-sléttunar, á þeim bæum, sem stjórn félagsins árlega tiltekur. Kammerráð og Sýslumadur Melsted, sem gaf félagi voru um þetta ávísun, lofadi seinna skriflega ad skýra frá sambands félagsins stiftun, løgum og athøfnum, og væntir félag vort þessarar skýrslu þá og þegar, en kann bædi honum og ødrum hlutadegendum þakklæti og heidrun fyrir þenna vott al-þjódlegs anda. Óskandi væri ad fleyri sveitir fylgdu því góda eindrægnis dæmi, sem hér er géfid, og kynni þá eitthvad ad verda ágengt, til almennings heilla, því samheldi, eindrægni og kjærleiksfull adstod sveitanna innbúa innbyrdis, leitar sér brádum vídara svædis og nær yfir héradid, svo yfir umdæmid, og seinast yfir landid og er þá ordid ad þjódanda. Þetta géfur mér samt tilefni til ad láta þá mína meiníngu í ljósi, hvad sambandsfélagid í Gnúpverjahrepp snertir, ad best mundi vera, ad dagsverkavinnan géngi yfir alla sveitina, ad því leiti vidþarf, á sem styttstu tímabili, eda á sem fæstum árum, svo ad hvøreinn, sem fyrst, fengid gæti endurgjald þeirra dagsverka, sem hann ádur látid hafdi féløgum sínum í té; þad væri líka, ef til vill, eins til-tækilegt, ad félagsstjórnendurnir ekki tiltækju jardirnar, á hvørjum jardabæturnar. þad eda þad árid, ætti ad vinna, ødruvísi enn med hlutfalli, í allra náveru,

svo ekki yrdi stjórnendunum kénnt um hlutdrægni neina, ad því leiti, hvørjar jardir fyrstar yrdu jardarbótanna adnjótandi. Þetta segi eg ekki af því eg vilji raska neitt samþyktum Gnúpverjahreppsins heidrada sambandsfélags, sem þegar eru gjørdar, heldur er þad velmeint rádlegging mín til þeirra sveita, sem fylgja vildu því af sveit þessari géfna hrósverda dæmi, sem eg óska ad sem flestar yrdu. Eg finn mér skyldt ad leggja minn litla skérf gódu málefni til frama, en óska þessu fyrirtæki, sem hvørju því, er studt gétur ad almennings heill, lukku og blessunar, og hún er viss, ef kjærleiksfulla eindrægni ekki vantar, og hvørr og einn fylgir Postulans bodi: ad gá ekki einúngis ad egin gagni, heldur og líka ad annara.

Skrifad í September mánudi 1844.

Þ. Sveinbjørnsson.
